

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

25. TÝDEN (20.6.2022)

Kamil Holý

Výzkumný tým č. 20: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka [Poradenství](#). Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Migrace molice vlašovičnickové pokračuje, líhnou se první nymfy. Zvyšuje se škodlivost zápředníčka, kterému vyhovuje teplé počasí. Sucho a teplo podporuje i třásněnky, které škodí na cibuli, místy ve vyšším počtu i na brukvovité zelenině. Končí let 1. generace mūr, ale místy mohou ještě škodit housenky z předchozích kladení. Pokračuje nálet mšic, které hubí ochrana proti molici. Riziková zůstává mandelinka bramborová. Za vysokých teplot nefungují pyretroidy - stříkat brzy ráno nebo použít jiné úč. látky. Vysoké teploty urychlují vývoj škůdců - týdenní frekvence monitoringu je pro některé druhy nedostatečná!

Po mírné zimě a střídavém počasí je výskyt škůdců odlišný v závislosti na regionu i v rámci pozemků na jednom katastru. Na jedné lokalitě druh škodí, na jiné je pod prahem pozorovatelnosti - nepodcenit monitoring.

Brukvovitá zelenina - ještě cca 14 dní bude naletovat molice vlašovičnicková, i když se ochrana proti dospělcům daří, tak na rostlinách místy velmi vysoké počty vajíček, které se začínají líhnout. V zelí, kapustě a dalších plodinách s dlouhou dobou na pozemku použít při vysoké početnosti vajíček přípravky proti nymfám (Movento, Benevia...) v závislosti na registraci a dalších škůdcích. Mšice a třásněnky jsou regulovány spolu s molicí, na zápředníčka použít Benevii nebo Spintor (kde je to povolené), které fungují i na molici. Končí let 1. generace mūry zelné a kapustové, housenek v porostech málo. Dřepčící pouze na několika pozemcích. Létá více bělásků, vajíček a housenek zatím minimum. První vajíčka květilky signalizují začátek kladení další generace.

Ostatní zelenina - skokově se zvýšil počet třásněnek na cibuli (až desítky nymf/rostlinu), jsou posáté listy až ke špičce, počasí je příznivé, třásněnek bude přibývat. Přetrvává tlak mandelinek. Ukončen let osenice polní, vzhledem k nízkým odchytům v lapácích je riziko škod nízké, lokální. Další škůdci pod prahem škodlivosti, celkově zatím škůdců málo.

Riziková: Molice, mšice, mandelinky, třásněnky, housenky zápředníčka

Molice vlašovičnicková

- pokračuje hromadná migrace do porostů brukvovité zeleniny, která potrvá ještě cca 2 týdny. Začínají se líhnout nymfy.

Monitoring - dospělci na spodní straně listů, vajíčka nejprve bílá na bílém kruhovém podkladu, později tmavou. Nymfy ploché, přísáté k podkladu.

Ochrana - nejcitlivější k insekticidům jsou dospělci, postačí smíchat pyretroid s olejem a dobře ošetřit i spodní stranu listů. V současné době je většina rostlin ještě malá - postřik snadněji pronikne k ukrytým molicím. Frekvenci postřiků volit v závislosti na rychlosti přiletu nových molic. Migrace bude trvat cca 1 měsíc, je třeba nevyplýtvat účinné přípravky proti nymfám a pupářiím předčasně.

Zápředníček polní

- místy vysoké výskyty housenek, další se líhnou z předchozího kladení. Početnost dospělců variabilní. Teplé počasí tomuto subtropickému druhu vyhovuje, bude s ním problém i nadále.

Monitoring - odchyt dospělců do feromonových lapáků. Housenky na spodní straně listů, při žíru zůstává horní pokožka listu často nepoškozena (skeletování).

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům.

Housenky můr

- končí let 1. generace m. kapustové a zelné, ale další druhy se mohou objevit (kovolessklec gama) v různých plodinách. Housenky můr téměř žádné.

Monitoring - vajíčka a housenky na spodní straně listů. Sledovat odchyt dospělců do

nejbližších světelných lapáků ze sítě ÚKZÚZ, porovnat početnost s početností v předchozích letech. Odchyty jsou na Rostlinolékařském portálu.

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům a současně způsobují nejmenší škody.

Dřepčící r. *Phyllotreta*

- přetrvává vysoká variabilita ve výskytu - na některých lokalitách škodí, v jiných oblastech porosty téměř bez jediného brouka (špatné přezimování), ale i tam dochází k pozvolnému nárůstu.

Monitoring - přítomnost dospělců nebo pozerky na rostlinách.

Ochrana - ošetřit porosty v závislosti na výskytu/škodách. Nepřímou metodou ochrany je výsev hořčice na souvraticích a v manipulačních uličkách (**lapací rostliny**), hořčice část dřepčících odláká od zelenin a v ní můžete použít přípravky s dlouhodobější účinností, které nelze kuli reziduímu použít na rostliny krátce před sklizní (např. u kedluben).

Mšice

- pokračuje slabý přilet mšic do brukvovité zeleniny, ale ochrana proti mšici reguluje i mšice, proto zatím žádné velké kolonie nejsou. Na ostatních druzích zelenin mšic méně, m. maková je občas na řepě.

Monitoring - mšice často na spodní straně listů nebo na nejmladších částech růstových vrcholů.

Ochrana - na brukvovité zelenině spojit s mšicí a dalšími škůdci. Mšice ukryté v začínajících hlávkách mohou být hůře zasažitelné - zkontrolovat účinnost zásahu.

Třásněnky

- v současných vedrech se skokově zvýšila početnost na letošní cibuli - místy **silné poškození listů** s desítkami nymf/rostlinu. Na **brukvích** třásněnek méně, nejspíše v důsledku ochrany proti molícím.

Monitoring - u cibule jsou dospělci i nymfy nejčastěji ukryté mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. Při přemnožení jsou posáté listy světlejší a nymfy až u špiček listů. Na **brukvovitě** zelenině jsou třásněnky na spodní straně listů nebo v hlávkách.

Ochrana - pouze při vysokém výskytu při poškození listů sáním (vada vzhledu). U zelí

zabránit vniknutí do tvořících se hlávek - nízká účinnost ochrany.

Užitečné organismy

- kukly zápředníčka jsou parazitovány lumky rodu *Diadegma*, parazitace housenek lumčíky zatím nezjištěna. Za mšicemi se do porostů stěhují slunéčka a mšicomaři, které následují i jejich hyperparazitoidi (pažlabatky). Občas i larvy pestřenek. Na cibuli napadené třásněnkami jsou dravé třásněnky, ale v nevýznamném počtu, bez vlivu na snížení škod.

Místy velmi vysoké počty vajíček molic, které se začínají líhnout

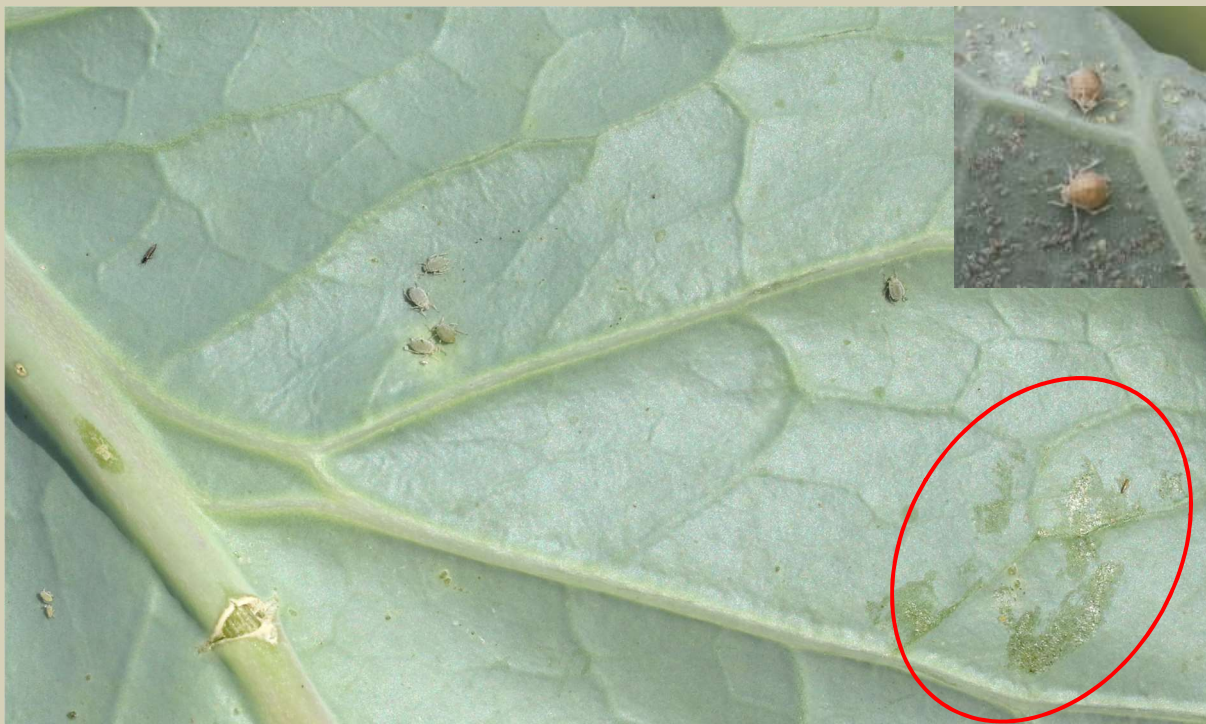
První vylíhlé nymfy molice - je čas nasadit razantnější přípravky

Nepatrné promile molice uvízne v pavoučích sítích

Vysoké teploty urychlily vývoj třásněnek, které místy škodí na cibuli. Ve výřezu dravá třásněnka, která je větší a barevnější, ale s ohledem na nízký výskyt nemá na regulaci třásněnk vliv.

Mšic málo, reguluje je ochrana proti molici, ale nálet pokračuje, častěji jsou vidět mumie mšic parazitované mšicomary (ve výřezu). Naletují nové třásněnky, vzácně lze najít i posátí listů.

Housenka zápředníčka krátce před kuklením a 2 parazitované kukly (uvnitř zámotku prosvítá kokon lumka rodu *Diadegma*). Ve výřezu neparazitovaná kukla. Zápředníčkům současné počasí vyhovuje, v porostech všechna vývojová stádia.

První vajíčko květilky nové generace

Dospělec sluněčka signalizuje přítomnost mšic

Škodlivost dřepčků je stále velmi lokální

Na konci listů mrkve miny od vrtalek (v mině černé kupičky trusu), ale výskyt je velmi nízký, stěží pozorovatelný, plošné zasychání špiček listů má jiné příčiny.

Poškození listů mrkve herbicidy může připomínat silné napadení vrtalkami

Málo mšic přiláká i málo pestřenek, které jsou v porostech vzácně

Kokony lumčků na listu celeru mohou mít různé tvary, tento válcovitý se vidí vzácně, stejně vzácně se jedna larva zakuklila mimo společný kokon. Zbytek parazitované housenky se nachází na zemi pod rostlinou (ve výřezu).

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozím roce (průměr ze všech 3 lokalit)
- konec letu 1. generace, vajíček a housenek v porostech minimum

